



M. A. Akşit Koleksiyonundan/Collection

3

## Editörün Eğitim Algısı \*

**M. Arif AKŞİT\*\***

\*Etik Kurlunda bir uzman eğitimimi sordu, elbet CV değil, algımı sormuştu, verdiğim cevabın özeti aşağıda sunulmaktadır.

\*\* Uzman Dr. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Neonatoloji/Yenidoğan ve Pediatrik Genetik, emekli,

*Bir felsefe boyutu irdelenirken, o felsefeyi yapan kişinin boyutu öne çıkarılmalıdır. Eğitim algısı ele alınarak, oluşan felsefeyi yapmanın düşünce temeli ele alınmalıdır.*

*Eğitim belirli diploma alma ötesinde, Bana Başöğretmen deyiniz olarak ifade eden Atatürk'ün, fikeri hür, vicdani hür, irfanı hür ifadesi ile, muasır medeniyet ötesine hedef çizilmesi ile bizleri farklı bir boyuta yönlendiren Ata'mız olmaktadır.*

**H**er insan İnsan Hakları temelinde, bağımsız, özel, özgün ve ayrıcalıklı, ancak genetik olarak tek bir türün, Homo sapiens, sapiens' in, tek bir kadından doğması ve bir erkekten oluşması ile doğrudan kardeşlik bağı ile ilintili olduğu da belirgin bir gerçekliktir.

Bu temelde ele alındığında, bireylerin üstüne giydiği kıyafet, sosyal yapısını simgelemekte, aynı zamanda da eğitim ile statüsü belgesidir. Nitekim Üniversitede giyilen cübbe, üstündeki üç bant profesör, iki bant doçentlik ve tek bant yardımcı doçentlik iken bu statü kalkınca bu tanımlama değişmiş, doktoralı öğretim üyesi olmuştur. Cübbe Üniversiteyi tanımlamıştır. Bunun ilk planda papazların kıyafetinden, Osmanlı Hoca cübbesi ile sarık boyutu ile tanımlanmakta, mezarlıktaki başlıklarda da bu gözlenmekte idi. Atatürk bu yaklaşımı ortadan kaldırmış, şapka kanunundaki amaç iken, zamanla tekrar oluştuğu da gözlenmektedir.

Editör bu açıdan tüm insanları tek olarak ele almakta, eğitim ve diğer boyutları da kazanım olarak kıyafetleri, ziynetleri olduğu, ancak insanlık boyutundaki hareket ve davranışları ile tutumları ile tanımlanması beklenilmektedir. Felsefenin temeli olarak sözel olsa da ifadesi öne çıkmalıdır, yalın kişisel olarak ele alınmalıdır. Sevgisiz hoca olunmaz demektir.

### Özet

#### Editörün Eğitim Algısı

**Amaç:** Eğitim boyutunda, bireyin konuşma öncesi öz geçmişi, CV boyutuna bakarak, aldığı eğitim ve görüşleri ile anlatılanların ilintisi kurulması istenir. Hekim olmayan bir kişinin sağlıktan bahsetmesi ne kadar anlamsız gelebilirse, bir öğretim üyesinin eğitim düşüncesini bilmeden, yazdıklarının okunması yeterince irdelenmeyebilir. Bu açıdan bu makale yazılmıştır.

**Dayanaklar/Kaynaklar:** Yazar, M. Arif Akşit'in doğrudan kendi düşünceleri kendi kaleminden ele alınmıştır.

**Genel Yaklaşım:** Eğitimin, sevgi temelinde insanlık boyutunu öğrenme, algılama olduğu, bunun bu Evrende bir uygulamasını da öğretim üyesi olarak yapıldığı, bu açıdan, öğrenmesi gereken, uygulanması gereken, bilgi ve beceri ötesinde olmasının önemi vurgulanmaya çalışılmaktadır.

**Sonuç:** Eğitim, temelde sevgi boyutu, sevmek ve insanlığa yaklaşım yapmaktır.

**Yorum:** Binlerce kere özellikle prematürelere canlandırma yaptım, hiçbir zaman onlar nefes değil, öpücük verim, kalp masajı değil, okşadım, kurulamadım, sevdim, kısaca sevgimi gösterdim, onlarda yaşayarak yanıt verdiler. Çok mutlu olmayı da böyle yakaladım.

**Anahtar Kelimeler:** Eğitim, eğitimde amaç, sevgi ve insanlıkta olmaktır

## Outline

### The Education, Perception, Concept of the Editor

**AIM:** When considering the notion on education, first surveyed, the CV, and the past indications of a person, so, the author decision and perspectives on education is indicated at this Article. Even in medicine if not even any connection on medical education, the indications are not so meaningful. So, the perspective of the Author be as noted by directly form hand writings.

**Grounding Aspects:** Directly Author, M. Arif Akşit, indications being at this Article.

**Introduction:** Education, on the basic of love and friendship, in humanity, as perceiving, and learning on this Earth, and as Professor at academic status person, the main sophisticated aspect, thus, as most important one for approving.

**Notions:** The main perspective of education is being in love and humanity, for performing value production.

**Conclusion:** I performed over thousand times resuscitation at preterm infants, thus I indicated as, I kissed them not giving breath, hold them, not cardiac pressure, love them, not warmed, and dried them, as a summary, shoved my love to them. The answer, respond by they are now in life. So, very happy now.

**Key Words:** Education, the meaning, aim of education: being in love and humanity

## Giriş

Her birey eşit olarak ele alınmalı, bağımsız irdelenmeli, eğer bir yerden kaynak almış ise, kendi fikrini ortaya koymalı, kopya fikir beyanını değiştirmelidir.

Dün, bugün ve yarın boyutu değil, insan ve insanın fikir ve düşünceleri özel, özgündür, tarihin kokulu sayfası ele alınmamalıdır. Fikirler, zamana göre yorumlanamaz. Her söz bir geleceğe göredir, geçmiş dönemde söylenmiş olsa bile, bugün gibi ele alınmalıdır. Eğitim kendini bilmek, algılamak ifadesi geçmiş söylenmiş olabilir ama aktif tutulmalıdır.

İnsanın bağlı olduğu tek yaklaşım İnsan Hakları Belirtilenler ve etik ilkeler, insanlık boyutudur, başka bir dayanak olmamalıdır.

İnsan hiçbir dönem ve hiçbir koşulda insan olduğunu, insanlıkta olması gerektiğini unutmamalı, unutursa da insan olamayacağını algılamalıdır. Bunun tek yolu da sevgi de olmak ve sevgi içinde yaşamak, sevgiyi yaymaktır. Şeytan bile obje değil, bir fikirdir, bize zararı ve zulmü gösterir, biz de ondan kaçmak, korunmak işe kurtuluş, barışta oluruz, teşekkürler şeytan fikrine, bize tersi göstererek doğruyu buldurmasına, ki zarar tanımı kolay, doğru tanımı çeşitlidir, bunları yapmak, davranış, tutum ve huy olmaktadır, istediğimizi de yapabiliriz, hür, bağımsız, özel ve özgünüz.

Eğitim boyutu zaman, mekân, kişi boyutu ile bağlantılı irdelenmemelidir. Bireyin çocuk olması da fark etmemeli, düşünce boyutu olması önemlidir. Çocuk yalan bilmez, fark edilir zaten, söylenenleri özetler, kim, ne dedi değil, konuya bakar ve özetler, genel bilimsel veriyi ortaya koyar, kısaca erişkinlerin gözlerinin önündekini belirtir. Bizim kültürümüzde *çocuktan al haberi* vurgusu ile bu belirtilmektedir.

## Görüş

Bir konuda aktif uygulayan ve beceri olanların görüşleri dikkate alınmalıdır. Ancak bu irdelenmeden doğru boyutu olamaz. Örneğin: Datça'da çiçeklerde unlu, pamuklu bit parazit (*Planococcus citri*) dadandı. Bahçıvanlara sorduk, su ile yıkıyorlarmış. Karıncalar tekrar yukarı çıkarıyorlar, salgıladıkları sıvıyı da alıyorlar ve bir koloni gibi besicilik yapıyorlar. O zaman kökten kesilmeli, bitki yok edilmeli dediler. İlaç zehir olarak kullandıkları direnç kazanıyormuş, etkisi de 10 gün sürüyormuş, yumurtadan yeniden çıkıyormuş.

Ben sirkeli, Arap sabunu olan hazır cam ve diğer temizleyicileri sıkıyorum hem aktif olanları hem yumurtadan çıkanları önlüyor, öldürmüyor ama kontrol ediliyor dedim. Etki alamadıklarını söylediler, çünkü her gün bitkiyi yıkıyorlarmış. Yüzeyde kalmalı dedim, bitkilere de zararı dokunmuyor dedim. Alkollü, kolonyalı olanlar bitkiyi etkiliyor, bunlar etmiyor dedim ama uygulatamadım.

Komşu Ziraat Fakültesi mezunu akademisyen idi, o da uygulamadı, gerekçe uğraşamam demişti, bitkisini dipten kesti. Bahçıvan ise ilkokul mezunu olup, bekçilikten bahçe sulama yaklaşımı yapmakta idi, sözel sözlere göre davranan bir kişiliği vardı. Benim söylediklerim teknik istiyor, zahmetli ve dikkatli bir uğraşı gerektiriyor ve ayrıca söyleyen hekim idi. Kaynak internet olduğu, uygulamış ve iyi netice aldığını ifade etmesine karşın inanmadılar.

Tsunami faciasında bir 12 yaşındaki çocuk, denizin çekilmesi üzerine, Kaliforniya'da hocaları bunun bir çekilme ile sonra deniz yükselmesi olacağını söylemiş, çocuk bunu ailesine söylemiş ve 700 kişi tepelere çıkarak kurtulmuşlar. Ben çocuğu dinleyen aileyi ve çevreyi kutladım.

Buna benzer bir hikâyeye bir trende elektrik kontağı ile yanan vagonda, Alplerde ilk vagonda duman çıkınca, yolcuları çıkarmışlar, tümü yukarı çıkmış, 12 yaşındaki çocuk, yukarıda duman ve oksijensiz ortam, aşağıda oksijen olduğu için, aşağı inmeli demiş, duman çıkan vagonu geçip, aşağı inmişler. Toplam 16 kişi kurtulmuş 600 üstü kişi ölmüş, en ileri giden de Alplerde madalya alan sporcu imiş. Çocukla birlikte kurtulanlara sormuşlar, dinledik, bilimsel ve ilime uygun olduğu için, inandık ve onunla gittik demişler. Diğerleri, çocuk bu demişler, kaynağa gidilmez, oradan kaçınılır diye uzaklaşmışlar. Bunu Tıp Fakültesinde Mesleki Beceriler Dersinde anlatmıştım ve uygulama buna göre sanal yapılmıştı, aradan 3 ay sonra hocam Yurtta yangın çıkmış, sadece ben ilk kattaki duman çıkan yerin yanından geçtim, dışarı çıktım, diğer arkadaşlar ise duman etkisi ile hastanedeler diye bana olay anında telefon etmiştir.

**Çok bilen, çok yanılır** vurgusunu da unutmamak gerekir. Bir arkadaş, buzlu yolda iken, araba kaymış, ben patinaj, lastik ve kar boyutları ile, birinci vites yerine, daha üst vites ile kalkmasını söylemişim ve araba kalkmış. Bunu hatırlattı, bilimsel boyut temelinde yaklaşım yapılmayınca, ne kadar tekrarlanırsa, araba o kadar fazla patinaj yapar, yaptı diye eklemişti.

Ben sihirbazların bilime dayanarak yaptıklarını ve burada el çabukluğu ile tam uygun yaklaşım yaptıkları bilgisi ile benzer yaklaşımları yaparım, acemice olsa bile yaptığım bilindir.

Teorik eğitimin bir uygulaması da olmalıdır, buna göre bütünleşmeyen anlamı ve etkisi de olmaz.

Eğitim insanlık kazanmak ise, çocukların bize öğretecekleri çok boyutlar olabilir. Bir örnek: Televizyon eskiden peşin satılmakta idi, gelir düşük olduğu için, 1970 yıllarında iki aynı binada

komşu aile birleşip almak istedik. 6 ayda tek bir TV alabilecek para biriktirebildik. Sorun, ilk TV hangi aileye gelecekti, ikisi de size olsun dediler. Yazı, tura atmak ise, haksızlık gerekçesi olamaz idi, bu açıdan karar vermemiştik. Bir ailenin kız, diğerinin oğlan çocukları vardır, oğlanlar bize ne zaman TV gelecek deyince, ilk onların olması kararı verildi. Satıcıya gidildi, iki TV verdi, geri kalan borçlandı, özel yaklaşım, hekim olduğumuz için yapıldı, eve TV gelince çocuklar komşunun diyerek diğerine göndermiş, kabul etmemişler. Sonuçta bizler komşuya gidenleri aldık, TV olarak onların kullanıldı. Çocukların yüceliği dedik ve bozmadık.

Eğitim diploma ve yaş değil, insanlığın bireysel boyutu ile anlaşılacaktır.

Bir birey insanlara insancıl davranması ötesinde, hayvanlara da insan gibi davranması, eşyalara da hürmet göstermesi önemlidir. Bir bireyin bardağı isteyerek kırması beklenmez.

Eğitim önce ve en son olarak kendine yapılmalı, insanlıkta yücelmek, Nirvana'ya ulaşmak devamlı bir çaba sonucu, değer yaratmak, sevgi boyutunda diri kalmak, ölümden sonra bile oluşmakta, gerçeklik boyutundadır.

## Hukuk Kesin Delile göre Karar verir

Türk Ceza Kanunu'nda<sup>1</sup> Hâkim karar verirken bazı yaklaşımlar ile olaya bakar, bu yazılı ve net ortaya konulmaktadır.

*Cezanın belirlenmesi:* Hâkim ortada suç varsa cezayı belirleyebilir, bu açıdan suç kavramı da öne çıkarılmalıdır.

**MADDE 61.- (1) Hâkim, somut olayda:** Ortada somut, ispatlı bir olay olmalıdır.

a) *Suçun işleniş biçimini:* Her eyleme standart ceza değil, burada, kasıt, taksir, hata gibi kavramların de irdelenmesi gereklidir.

b) *Suçun işlenmesinde kullanılan araçları:* Suç işlerken, seçilen cihazın, aletin ne şekilde kullanıldığı da öne alınmaktadır.

c) *Suçun işlendiği zaman ve yeri:* Eğer ortada bir hakaret ve karşılık olarak yapılmış ise, hemen olmalıdır, aradan zaman geçmiş ise, bir plan ile karşılık verilmiş ise, kastın yapılma devreye girmektedir. Bana tokat attı, hemen karşılık verdim ile, beni dövdü, pusu kurdum karşılık verdim farklı olmaktadır.

d) *Suçun konusunun önem ve değerini:* Bir kişi nefsi müdafaa olarak öldürmesi ile, bir intikam ve olay yaratmak için bilerek öldürme farklıdır, konu beraat ile ömür boyu hapis ortaya çıkmaktadır. Savunmada niye cana kıyılsın ki, bireyi itersin, pasife edersin yeterlidir. Örf, adet ve gelenek gerekçesi, ağırlaştırıcı neden olmaktadır, sosyal boyut kabul edilemez.

e) *Meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını:* Örf ve âdet boyutunda olması, mahkeme yapmadan, doğrudan cezayı yerine getirme, sosyal dengeleri alt üst etme ötesinde, bir nefret ve kin ile, nesiller boyunca oluşan bir durum yaratmaktadır. Bu nedenle hukukta suç bireyseldir, toplumsal ve ailelere yönelik olması da sessiz kalınacak bir durum olamaz.

f) *Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını:* Kast, bilerek, isteyerek, planlı yapmak, taksir; dikkat ve özen eksikliği ile oluşması gibi olayın, durumun irdelenmesini gerekli kılmaktadır.

g) *Failin güttüğü amaç ve saiki:* Sağlık sektöründe hekimler, hasta lehine yaklaşım yapacakları için amaç, sağlık ve iyilik, metot ise sorgulanmaktadır, niye, niçin bu yaklaşım yapıldığı da bilimsel, tıp ilmine uygun olmalı, hasta ile uyuşmalıdır.

*Göz önünde bulundurarak, işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler:* Alt ve üst hududu belirler, daha sonra itirazlar, üst mahkemeler buna göre yaklaşım yaparlar.

Suç tanımı konusundaki TCK Maddeleri aşağıda sunulmaktadır.

*Suçta ve cezada kanunilik ilkesi:* Suç bireylere göre değil, yazılı ve kanunlarda tanımlanan şekilde olmalıdır. Şüphe bile suç unsuru olarak gösterilemez, kesin, kanıta dayalı olmalıdır.

**Madde 2-** (1) *Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz: Kanunda açık yazılı olmalıdır, iddia ispatı gerekli kılar, 1954 yılından bu yana Anayasal bir*

maddedir.

(2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz: İdarenin düzenleyici işlemleri bile gerekçesi kanun ve zarar önleme tarzında olmadıkça ceza olarak görülemez.

(3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz: Suç, kıyas, örnek, yorum ve değerlendirme yapılamaz, doğrudan kanıta dayalı olmalıdır.

Bir başka boyutu da diğer kanunlar ile bağlantısıdır.

*Kanunun bağlayıcılığı:* Ceza Kanunları bağlayıcıdır, bu açıdan temel zarar veren kişi, başka kanunlar ile gerekçe arayamaz, kıyas yapamaz.

**Madde 4-** (1) Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz: Adama dayak atıp, arkasından da ben bilmiyordum diyemez, zarar veren, zulüm yapan kişi kendisini kurtaramaz.

*Özel kanunlarla ilişki:* Yasalar farklı özellikleri olsa bile, suç olanlar tek bir yerde, TCK toplanmaktadır.

**Madde 5-** (1) Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır: Tüm yasalar bu Kanun ile bağlantı içindedir. Örneğin, Türk Ceza Kanunu ile Türk Ticaret Kanunu sahtekarlık gibi konularda birbirine dayanmaktadır.

Kanunlar geriye işlemez, kanun yürürlüğe çıktıktan sonra suç kabul edilirse, ceza ancak bu durumda taktir edilebilir.

*Zaman bakımından uygulama:* Yasalar çıktıktan sonra etkinleşir. Resmî Gazetede yayınlansa bile eğer Hukuk Sistemine aykırı ise, tekrar görüşülmek üzere geri gönderilebilir veya doğrudan reddedilebilir, Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemeleri, Avrupa Konseyi de bu şekilde doğrudan etki ederler. Abdullah Öcalan idam hükmü kalktığı için, ömür boyu hapse çevrilmiştir.

**Madde 7-** (1) İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. İşlendikten sonra yürürlüğe giren kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı da kimse cezalandırılmaz ve hakkında güvenlik tedbiri uygulanamaz. Böyle bir ceza veya güvenlik tedbiri hükmolünmüştü infazı ve kanuni neticeleri kendiliğinden kalkar: Yasalara göre suç iken, sonra suç unsuru kalkarsa, bu durumda karar sanığın lehine uygulanır, Abdullah Öcalan kararında olduğu gibi.

(2) Suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan kanun uygulanır ve infaz olunur: Yasaların uygulaması, bireyin, şüphelinin lehine hangisi ise o tatbik edilir.

Unutmamak gerekir ki, öncelikle Ceza Kanunlarının amacı ceza vermek değil, tedbirler ile suç işlenmesini önlemektir.

*Ceza Kanununun amacı*

**Madde 1-** (1) Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

Dikkat edilirse öncelikler:

- 1) Kişi hak ve özgürlükleri, Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Mahkemesinin ilk iki maddesi de a) civil liberties ve b) bunun tüm Kamu, kurum ve kuruluşları ile tüm yapılardan korumaktır,
- 2) Kamu düzeni daha sonra gelmekte, ayrıca düzenleme ile oluşan işlevler uymamak suç kabul edilmemektedir, mutlaka bir gerekçesi, zarar olmalıdır,
- 3) Güvenlik ancak bu iki unsurun temelinde olmalı, güvenlik adı altında bireyin hakları gasp edilemez.
- 4) Hukuk Devleti kavramı, hak edişleri sağlamak, başkasının hakkının başladığı yerde diğeri sonlanmaktadır, tüm düzen yeniden 1996 itibaren yapılmıştır, TCK 1995 tarihli olsa bile yeni yapıya uygundur.
- 5) Sağlık,
- 6) Çevre,
- 7) Toplum barışı ve belki en dikkati çeken,

8) Suç işlemlerini önlemektir. Bunun için gereken öncelikle korunmak, bunun için tedbir almak, güven ve dayanak öne çıkmaktadır.

Sonuçta eğitim, çok farklı olarak yapılmaktadır. Bir bireyin bunları ana okulundan itibaren öğrenmesi gerektiği, bu yapı ile yaşaması ve büyümesi, değişimi ve gelişimi yaşaması önemlidir.

Anayasa<sup>2</sup> yapılanmasında temel esaslar aşağıda sunulmaktadır.

**II. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi:** Burada eğitim bir hak olarak sunulmaktadır.

**MADDE 42-** Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz: Hiçbir kişi eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz demek, mutlaka bir okuldan diploma alması değil, yaptığı iş ve meslekte ilerleme, beceri konusunda eğitilmeli, sertifikasyon boyutu oluşturulmalıdır.

**Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir:** Eğitimin, birileri ben eğitim yapıyorum değil, belirli esaslarda olması amaçlanmaktadır.

**Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz:** Burada Atatürk İlke olarak, Başöğretmen sıfatı yerine, bazı parti yaklaşımı ile olaya bakılması ile ilke bozulmaktadır.

**Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz:** Bir kere Anayasa bir genel hukuk düzeni olduğuna göre, her kanun da Anayasaya uygun olacağına göre, bu cümlenin anlamı sadece politik düzeyde kalmaktadır.

**Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez:** Eğitim ve öğretim ile inceleme dışında faaliyet, ancak konunun saptırılması olabilir.

**1. Yükseköğretim kurumları:** Bir toplumda en üst düzeyde eğitim yapan yerler olarak burada ele alınmaktadır.

**MADDE 130-** Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur: Bir kere Atatürk Muasır Medeniyet ötesini hedef gösterdiğine göre, çağdaş eğitim geri kalmaktadır. Ayrıca eğitim sadece ihtiyaç değil, ihtiyaç ötesi, felsefe ve gelecek boyutlar, uzay gibi konularda da eğitim planlanmalı, hedeflenmelidir.

Eğitimin hedefi birey yetiştirme, onların, fikri hür, vicdani hür ve irfanı hür olması hedeflendiğine göre Anayasa bu konulara girmediği anlaşılmaktadır.

Özet olarak, eğitim, insanın kendisini bilmesi, kavraması ve farkındalığı yaklaşımı temel boyut olarak öne çıkmaktadır. Bu boyut sevgi temelinde insanlıktır, bu böyle kalmalıdır.

## Eğitim Diploma Almak Olamaz

Trafikte, bazı lüks arabalar vardır, trafik polisi veya uyarıya göre davranır, hız tutku şeklindedir, ayrıca Üniversite mezunu olması tüm boyutu bozar. Bazen yanımdakiler hızlı gitmemi isterler, polis durdurunca, ne diyeceğim, bir hekim, bir profesör kurala uymamasını nasıl açıklayacaksınız diye sorunca, sıklıkla cahil numarası yapın derler. Kısaca cahil ile eğitilmiş farkı da buradadır. Trafik bireyin eğitim boyutu açısından önemli veri vermektedir.

İnsanların kendilerine göre bir duygu durumları vardır. Psikiyatri stajında bize her anlattığımız hastalık için, bende de var diyeceksiniz, bu doğal ve normaldir, patolojik olması, dengenin kurulmaması ile olacaktır demişlerdir. Dolayısı ile aşağıda söylenenlerin tümü bende vardır ve dengelenmesi ile sağlıklı olduğum düşünülebilir.

Genel bir bakalım:

a) **Duygu durum bozuklukları:** neşe, hüzün, öfke, depresyon, anksiyete hepimizde olan bir duygulardır. Bir sinemada acıklı bir film var ve olaya kendimi kaptırmışsam ağlarım. Neşelenirim, ama gerekçesi olmalıdır. Başıma bir bela geldiğinde çözünce de neşelenirim, bu bela bana gelmesi de bir boyut olduğu için yine beni mutlu kılar. İnsanlık dışı bir durum

için öfkelenirim, çevremdeki ise karşı çıkar. İstanbul'da vapurda bir erkek bir kıza vurdu, hemen fotoğrafını çekip, karşı çıktım, niye öfkelenin diyenlere de hayret ettim. Bir soruna çözüm bulana kadar depresif olmak gerekmez mi, aynı zamanda endişe taşımak da gerekmez mi, tedbir almak, korunmak ve gerekeni önceden yapmak için olmaz mı?  
Özet olarak beni tanıyanlar gerekçesini sorarlar, insanlık üzere olduğunun farkındadırlar.

## Duygudurum Bozukluğu- Medicana Sağlık Grubu<sup>5</sup>

### *Duygu durum Bozukluğu*

*Duygudurum bozuklukları; psikoloji alanında tanı konması hayli karışık olan, kişinin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen ve hatta intihar teşebbüslerine varabilen tehlikeleriyle oldukça ciddi bir akıl sağlığı sorunudur.*

*Her bireyin günlük yaşamında, ani duygu iniş ve çıkışlarının yaşanması bir seviyeye kadar olağan kabul edilir. Bunlar ruh hâlindeki normal dalgalanmalardır. Ancak, kişinin ruh hâlindeki değişimler günlük aktivitelerde, iş ve sosyal yaşamında belirgin bir şekilde negatif etki göstermeye başlıyorsa, Duygudurum bozukluğu söz konusu olabilir.*

### *Duygudurum Bozukluğu Nedir?*

*Duygudurum bozukluğu, kişinin duygusal durumunu etkileyen bir akıl sağlığı sorunudur. Bir kişinin uzun süreli aşırı coşkunculuk (mani), aşırı üzümlük (depresyon) veya her ikisini birden (bipolar; yani iki uçlu) deneyimlediği bir bozukluktur.*

*Olaylara bağlı olarak kişinin ruh hâlinin değişmesi normaldir. Bir duygudurum bozukluğu teşhisi konması için semptomların birkaç hafta veya daha uzun süre mevcut olması gerekir. Duygudurum bozuklukları; bireylerin davranışlarında değişikliklere neden olabilir ve iş veya okul gibi rutin faaliyetlerde başa çıkma becerilerini etkileyebilir. En yaygın duygudurum bozukluklarından ikisi depresyon ve bipolar bozukluktur.*

### *Depresyon*

*Depresyon, yaygın görülen bir zihinsel bozukluktur. Keder veya üzümlük; bir eşin veya aile üyesinin ölümü, işten atılmak veya büyük bir hastalığa yakalanmak gibi travmatik olaylara verilen doğal bir tepkidir. Fakat, depresyona sebep olan olayların bitiminde veya belirgin bir neden olmaksızın depresif ruh hâli devam ediyorsa, bu durum klinik veya majör depresyon olarak sınıflandırılır. Bir kişiye klinik depresyon tanısı konulabilmesi için semptomların en az iki hafta sürmesi gerekir.*

*Birkaç farklı depresyon türü vardır. Belirtileri, türler arasında farklılık gösterir.*

### *Doğum Sonrası (Postpartum) Depresyon*

*Depresyonun bu türü, doğumdan sonraki 3 ay içinde ortaya çıkar. Bu bozukluk, doğumdan sonra kadınların yorgun hissetmesiyle karıştırılmamalıdır. Doğum sonrası yorgunluktan farklı olarak, postpartum depresyon; evde, işte veya okulda önemli zorluklara ve işlev bozukluğuna neden olur. Bununla birlikte, aile üyeleriyle sağlıklı ilişkileri devam ettirmede ve hatta bebeğe duygusal olarak bağlanmada da sorunlara yol açabilir.*

### *Melankolik Depresyon*

*Günlük hayattaki tüm aktivitelerde veya büyük bir kısmında haz kaybı, zevk veren uyaranlara tepkisizlik, keder ve umutsuzluktan daha belirgin bir depresif ruh hâli, sabah saatlerinde kötüleşen semptomlar, aşırı kilo kaybı veya yoğun suçluluk duygularıyla kendini gösterir.*

### *Psikotik Majör Depresyon*

*Depresyonun bu alt türünde, bireyler; sanrılar (yanlış ama değişmeyen fikirler, düşünceler) veya çok yaygın olmasa da halüsinasyonlar gibi psikotik semptomlar gösterebilirler.*

### *Katatonik Depresyon*

*Motor davranış bozukluklarını ve diğer semptomları içeren, nadir fakat şiddetli bir depresyon şeklidir. Katatonik depresyonlu bireyler; konuşarak iletişim kurmayı reddedebilir, anormal derecede hareketsiz bir günlük hayata sahip olabilirler. Depresyonun bu türünde, bireylerin amaçsız veya tuhaf hareketler sergiledikleri de gözlemlenmiştir. Katatonik semptomlar şizofrenide veya manik (coşkun, aşırı duygular/hareketler sergilenen) dönemlerde de ortaya çıkabilir.*

### *Mevsimsel Depresyon*

*Kış depresyonu olarak da bilinen mevsimsel duygudurum bozukluğu; bazı insanlarda sonbahar veya kış aylarında ortaya çıkıp ilkbaharda kendiliğinden iyileşen bir depresyon alt türüdür.*

### *Distimik Depresyon (Süreğen Depresif Bozukluk)*

*Klinik depresyonla aynı fiziksel ve bilişsel semptomların, daha hafif fakat daha uzun süreli görüldüğü bir depresyon alt türüdür.*

### *Bipolar Bozukluk (Manik-Depresif Bozukluk)*

*Bipolar bozukluk ya da diğer adıyla iki uçlu duygudurum bozukluğu; önceden manik depresyon olarak adlandırılmış, kişinin ruh hâlindeki değişimlerle karakterize bir duygudurum bozukluğudur. Bu bozukluğa sahip bir birey düşük bir ruh hâli yaşadığında semptomlar klinik bir depresyona benzeyebilir. Depresif dönemleri takip eden manik dönemler görülen bozuklukta, bu iki uçtaki duygular sürekli bir döngü hâlinindedir. Manik bir dönem sırasında, kişi kendini mutlu ya da huzursuz hissedebilir veya sonuçlarını düşünmeden kontrolsüz davranışlar sergileyebilir. Bipolar bozuklukların da semptomların seyrine göre değişen farklı alt türleri vardır.*

### *Bipolar I*

*En şiddetli bipolar bozukluk formudur. Manik ataklar en az yedi gün sürer ve hastanede kalmayı gerektirecek kadar şiddetli olabilir. Depresif dönemler bu alt türde çok görülmesi de yaşandığında genellikle ortalama iki hafta sürer.*

### *Bipolar II*

*Bipolar I'dekine benzer depresyon-mani döngülerine neden olur. Bipolar II bozukluğu olan bir kişi, daha az şiddetli bir mani türü olan hipomani de yaşar. Hipomani dönemler, manik dönemler kadar yoğun veya rahatsız edici değildir. Bipolar II bozukluğu olan bir kişi, genellikle günlük sorumlulukları yerine getirebilir ve hastanede tedaviye ihtiyaç duymaz.*

### *Siklotimik Bozukluk*

*Psikiyatri alanında tanımlanması ve ayırt edilmesi en zor bozukluklardan biridir. Siklotimi; genellikle erken yaşlarda tanınması zor bir şekilde başlayan depresyon ve hipomaninin, sık ve kısa döngüleriyle karakterize bir bipolar alt türüdür. Bu hastalar sadece kısa aralıklarda normal ruh hâli yaşarlar. Yetişkin bireylere siklotimi teşhisi konulabilmesi için semptomların en az iki yıl sürmesi gerekir.*

*"Diğer" ya da "Tanımlanmamış" Bipolar Bozukluk*

*Bu tür bipolar bireylerin semptomları, kategorize edilmiş diğer alt türlerin belirtileriyle uyumsuz; ancak bireyler gündelik hayatı etkileyen, anormal ruh hâli değişikliklerine sahiptir*

## Yorum

Duyguların ani çıkış, coşkunculuk (mâni), aşırı üzünlük (depresyon) veya her ikisini birden (bipolar; yani iki uçlu) yaşandığı deneyimlerdir. Çoğumuzda olabilir, ancak uzun sürmemeli, dengelenmelidir.

İnsan bu duyguları yaşaması bir insanlık boyutu iken bunda sıkışması ve çıkamaması sorundur. Sevgi, insanlık ve gerçek kardeşlik ile hasta olmadıkça çözümlenebilir.

**b) Psikosomatik bozukluklar:** karın arısı, eklem ağrısı, halsizlik gibi durumlar, insan bir konuda sıkıntılı olursa gözlenen bir durumdur. Bunun bende olması ile boyut ben insanım derim, ama bunun kararlarım ve düşüncemin karartmasını istemem.

*Bir sorun varsa, bunun bir kaynağı vardır, buna yönelmesi gerekir.*

## Zihnimizin yarattığı hastalıklar: Psikosomatik bozukluklar- Aysel Keskin, Uplifers<sup>6</sup>

### Psikosomatik bozukluk nedir?

Psikosomatik bozukluk, ruhsal (zihinsel) kaynaklı bedensel rahatsızlıklara verilen genel addir. **Psiko** ruh, **soma** ise beden anlamına gelir. Psikosomatik yaklaşıma göre ruh ve beden bir bütün olarak ele alınmalıdır. Doktora gittiğinizde sorununuzun "stres" kaynaklı olduğu söyleniyorsa muhtemelen bir tür somatizasyon yaşıyorsunuzdur. Somatizasyon, ruhsal bir problemin bedende görülebilen bir rahatsızlığa çevrilmesidir. Ruh da beden kadar acıyabilir. Bazen o kadar çok acır ki, bu acıyı bedenselleştirir.

İçeride atılan her problem, ifade edilemeyen her duygu er ya da geç dışarı çıkmak isteyecek, zamanı geldiğinde de kendine en uygun organı seçerek onu hasta edecektir. Çünkü beden ruhun yaşadıklarını bu yolla ifade eder. Hiçbir duygu sonsuza dek saklı kalmaz, duygular yaşanmak, dile getirilmek ister.

Tedavi edilecek, onarılacak bir şey yoktur sadece özümüzle bağlantıya geçmemiz, fabrika ayarlarımıza dönmemiz gerekiyordu, o kadar.

### En sık görülen psikosomatik bozukluklar şunlardır:

- Baş ağrısı, migren
- Sırt, bel, boyun ve omuz ağrıları
- Saç dökülmesi
- Egzama, sedef, akne gibi cilt sorunları
- Kas ağrıları
- Sürekli yorgunluk ve bitkinlik
- Görme bozuklukları
- Yüksek tansiyon
- Bağırsak sorunları, kabızlık
- Ülser, gastrit gibi mide sorunları
- Diyabet
- Astım
- Alerjiler
- **Hatta kanser:** Uzun süreli kırgınlık, suçluluk ve kabullenememe duygusu, **asıl sebebi olmamakla beraber kanser için büyük risktir.** Bastırılmış bu duygular kronik strese yol açarak kanser riskinde artışa sebep olur. Kronik stres bağışıklık sistemini bozduğu için kanser hücrelerinin üremesine zemin hazırlar. Bu durum vücudun tamamını kanser hücresi ile sarabilecek kadar güçlü bir etmendir. Kanser hastalarının öykülerine bakıldığında yaşamlarında sıkça strese maruz kalmış oldukları ve aynı zamanda olumsuz duygularını bir türlü dışarı vuramadıkları fark edilmiştir.

## Yorum

Duyguların içe dökülmesi, bozukluk, ruhsal (zihinsel) kaynaklı bedensel rahatsızlıklara verilen ad olmaktadır. İnsanın rahatlamaması ve sorunu atamamasıdır. Düşünme, içine dökme ve af ile hesaplaşma, helalleşme boyutu olmalıdır. Tümü insanlığın gereği, çözüm de barış üzere irdelenebilir gerekli kılar, üstünü örtmek sorunu ağırlaştırır.

**c) Kaygı bozuklukları:** anksiyete, sosyal kaygı, yaygın kaygı, fobiler elbet bende de bulunmaktadır. Bunun önemli olan kendime değil, kaynağına yönelmenin gerektiği bilincinde olarak buna göre yaklaşım yaparım.

*Kaygım elbet bende de vardır ama bunun bozukluk şekline dönmesine şimdiye kadar müsaade etmedim.*



## [Affetmek, Anksiyete, Stres, Panik ve Depresyon- The Global Forgiveness Initiative<sup>7</sup>](#)

### **Affetmek, Anksiyete, Stres, Panik ve Depresyon**

Anksiyete, stres, panik ve depresyon insanı elden ayaktan düşürebilir. Enerjinizi tüketir ve günlük yaşamınızı idame ettirmenizi, istediğiniz şeyleri yapmanızı daha zor bir hale getirir. Şiddetli bir hal aldığında, stres, anksiyete ve depresyon anlamlı bir yaşam sürme yeteneğinize balta vurabilir.

Affetmeyi öğrenerek stresin bir çok etmeninden kurtulabilirsiniz. Affetmek, anksiyete ve depresyondan kurtulmanızı sağlar ve panik yapmaya olan eğiliminizi azaltır. Affederek, panik atak ve TSSB gibi sorunların üstesinden daha kolay bir şekilde gelebilirsiniz.

### **Affetmenin Stres ve Depresyon Üzerindeki Olumlu Etkisi**

Stres ve depresyonun altında yatan nedenlere baktığımızda sorunun genellikle düşünme biçimimizde olduğunu görürüz. Zamanımızın çoğunu endişe ederek ve korkutucu düşüncelerle harcadığımızda Stres ve Anksiyeteyi kanıksarız. Akabinde vücudunuz uyarılır ve bir teyakkuz haline geçer. Böyle bir durumda vücudumuzun stres ve kaygı yaratan düşünceleri tetikleyen özellikle hormonlarla dolup taşma ihtimali artar.

Aynı şekilde, çıkış yolu olmayan bir duruma saplanıp kalmak, daha iyi bir gelecek için ümit besleyememek gibi kasvetli ve karanlık düşünceler de bir alışkanlık haline gelir. Bu tarz düşünceler, vücudunuzda belirli türde hormonların salınmasına neden olur. Bu hormonlar, halsiz, enerjisiz ve isteksiz hissetmenize yol açar ve depresif, mutsuz düşünceler hissetmenizin ihtimalini artırır.

Affetmek, kanıksanmış düşünce kalıplarınızı değiştirmenin, onları yorumlamanın bir yolunu size sunarak, bu tarz düşünce biçimlerinden ve duygulardan kurtulmanıza yardımcı olur. Affetmek, radikal, olumsuz değişiklikler yapmanıza olanak tanır. Endişe verici veya korkutucu bulduğunuz şeylerle başa çıkmanızı ve aynı zamanda tıklıp kaldığınızı hissettiğiniz durumlarda bir umut ve yeni fırsatlar bulmanızı sağlar. Bununla birlikte Affetmek, sizi ileriye – çok daha ileriye de götürebilir.

### **Affetme Çalışmaları Yapmak**

Affetmek, tutum, inanç ve düşünce alışkanlıklarınızda derin değişiklikler yapmanıza yardımcı olur. Sizi geçmişinizden çekip alıp, daha iyi bir gelecek için yola koyulmanıza olanak tanır. Affetmek stres, korku, anksiyete, depresyon ve paniğe neden olan düşünce kalıplarınızı kırmanızı sağlar.

Affetme Çalışmaları yapmak, vücudunuzun olumlu, hayat kalitenizi arttıran duygularla dolup taşmasına yardımcı olur. Bu olumlu duygular, ve ilgili hormonlar hayattaki iyi şeyleri görmeyi ve onlardan keyif almanızı kolaylaştırır. Bu sayede daha bağışlayıcı biri olmanız daha kolaydır. Affetmek, ayrıca diğer insanlara, ulaşip, onlara dokunabilmenizi sağlar. Diğer insanlara dokunabilmek, stres ve anksiyeteyi azaltabilmenin ve izolasyondan, depresyondan kurtulmanın en iyi yollarından biri olarak bilinir.

## **Yorum**

Duyguların kaygı boyutları: anksiyete/sıkıntılı duruma bağlı gelişen boyut (TDK<sup>8</sup>), Stres/kişide birtakım sorunların yol açtığı coşkulu ruhsal gerilim (TDK), Panik/ani dehşet duygusu, büyük korku, ürkemek anlamlarında olmaktadır. Tümü insanların içlerinde olduğu durumdur. Bu sevgi, insanlık boyutunda olan arkadaşlık ve affetme ile giderilmektedir. Affetme suçu affetme değil, suç ceza çekmeden affetme olmaz. Türk Ticaret Kanunu<sup>9</sup> dahil, affetme, ancak alış-veriş boyutunun dengelenmesi ile oluşabilir, yoksa batıl, geçersizdir. (MADDE 1530-(1) Aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde, ticari hükümlerle yasaklanmış işlemler ve şartlar batıldır.) Hastalık durumunda kaygı bozuklukları farklıdır.

**d) Cinsel bozukluklar:** Âdem ve Havva'nın Cennetten çıkarılmasının nedeni, 1) Cinsiyeti fark ederek örtünmeleri, 2) ölümsüzlük isteyerek, insanlıktan uzaklaşmak istemeleridir. Bir toplantıda cinsiyet konu edilirse, konuşma sonlandığı da unutulmamalıdır. Hekim olarak bize öğretilen, cinsiyetsiz olmaktır.

*Özet olarak ben cinsiyetsiz olarak olaylara bakarım.*

## [Cinsel Kimlik Bozukluğu Ankara- Uzm. Psikolog Yasemin Aker<sup>10</sup>](#)

### **Cinsel Kimlik Bozukluğu Ankara**

Cinsel kimlik bozukluğu, kişinin erkek ya da kadın olduğunu içsel olarak hissettiği ruhsal durumdur, yani kişinin kendisi dışı ya da erkek olarak tanımlamasıdır. Cinsel rol, kişinin iç cinsel kimlik duygusunun gözlenen dış davranış yansımasıdır. Toplumdan topluma değişmekle beraber, genel olarak kadınların saçının uzun olması, erkeklerin saçının kısa olması veya kadınların etek-elbise giymesi, erkeklerin ise pantolon giymesi cinsel rollere göre olan dış davranışlara verebileceğimiz bazı örneklerdir. Cinsel kimlik, cinsel davranışlar ile şekillenir. Cinsel davranışlar, cinsel yakınlık kurabilmek için ortaya çıkar, ancak fizyolojik ihtiyaçlarımız yanı sıra duygusal ihtiyaçlarımızda karşılamanızı sağlar. Bireylerin, cinsel davranışları hangi cinsle yaşamak ve paylaşmak istediği ise, kişinin cinsel yönelimini belirler;

- Biri sadece karşı cinsten birine cinsel anlamda yakınlık duyuyor ise heteroseksüel,
- Yalnızca kendi ile aynı cinsten birine yakınlık duyuyor ise (homoseksüel)
- Hem kendi cinsinden olan birine hem de karşı cinsten birine yakınlık duyuyor ise biseksüel olarak adlandırılmaktadır.
- Travesti, olarak adlandırılan bireyler, karşı cins formunda yaşamaktan haz alan bireyler iken, transseksüel bireyler ise, yalnızca karşı cins formuna girmek değil, cinsiyet değiştirmek de isteyen ve bu doğrultuda hareket eden bireylerdir.

Cinsiyetler, aralarında katı ayrımlar olan unsurlar değildir. Bir çocuk, herhangi bir eğilimi olmadığı halde bir kız çocuğunun eşyasına yakınlık gösterebilir, ya da bir kız çocuğu da aynı şekilde bir yönelim gösterebilir. Ebeveynlerin bu bağlamda ciddi tepkiler vermesi, çocuklar açısından baskı oluşturan ve rahatsızlık veren durumlardır. Bunlar olumsuz tepkileri de

beraberinde getirmektelerdir. Ancak çocuklarda aşağıdaki belirtiler uzun bir süre boyunca devam ediyorsa, bir psikoloğa danışmakta fayda olabilir;

- Diğer cinsiyette olma isteğini veya ısrarını yineleyici bir biçimde dile getirme.
- Erkek çocukların kadını; kız çocuklarında erkeksi giysiler giyme konusunda ısrar etmesi.
- Oyunlarda sürekli olarak karşı cinsin rollerini oynamayı tercih etme (Jean giyme, Erkek Fatma gibi davranma veya sürekli olarak diğer cinsiyette olma fantezileri kurma).
- Karşı cinsin oyunlarına ve eğlencelerine katılma konusunda yoğun bir istek duyma.
- Özellikle karşı cinsten oyun arkadaşları seçme.

Çocuklar, cinsel kimliğin gelişiminde anne ve babanın yanı sıra, çevresindeki, abla, teyze, hala, ağabey, dayı, amca gibi örneklerden de etkilenir. Çocuk, aynı cinsten arkadaşlarının olumlu veya olumsuz özellikleri benimseyip ve kendi cinsel kimliğini arkadaşlarınıninkiyle karşılaştırabilir. Sürekli kadın rol modelleriyle büyüyen bir erkek çocuğun, hareketlerinin daha feminen olması çok şaşırtıcı değildir, veya erkek rol modelleriyle büyüyen bir kız çocuğun erkek davranışlarını sergilemesi de şaşırtıcı değildir, çünkü çocuğun öğrendiği budur.

Çocukta cinsel kimlik karmaşasına dair belirtiler gösteren davranışların fark edilmesi durumunda, kesinlikle çocuğun azarlanmaması, aşağılanmaması ve bu davranışların cezalandırılmaması gereklidir çünkü cezalandırma pekiştirici olabilir. Fakat, bu davranışların görmezden gelinmesi de onaylama anlamına gelebileceğinden, çocuğun karşı cinsle özgü davranışlarının yerine, kendi cinsiyetine özgü davranışları tercih etmesi gerektiğinin uygun bir şekilde anlatılması ve kendi cinsine yönelik olan oyunlarla dolaylı bir yönlendirme yapılması doğru olabilir. Çocuk erkekse babasıyla, kıza annesiyle daha çok vakit geçirmesi sağlanabilir, kendi cinsiyetine uygun faaliyetlerde bulunması teşvik edilebilir ve cinsiyetine özgü olumlu davranışları ödüllendirilebilir. Bütün bunlara rağmen cinsel kimlik karmaşasına devam ediyorsa, bu alanda uzmanlaşmış bir uzmandan yardım alınması gerekir. Cinsel kimlik karmaşası ve cinsel kimlik uyumsuzluğu arasında fark olduğunu unutmamak ve bireylere doğru şekilde yaklaşmak çok önemlidir.

#### **Cinsel Kimlik Yönelimi Anlara**

Toplumumuzda cinsel kimlik ve yönelim ile ilgili bir takım yanlış ön kabuller bulunmaktadır. Bu yüzden ailelerin doğru kişilerden destek alması çok önemlidir. Her cinsel kimlik karmaşası yaşayan kişi gelecekte transseksüel kimliğe sahip olmaz, çocukluktaki bazı cinsel kimlik karmaşaları uygun tutum ve destekle son bulabilir.

Ancak sunu da unutmamak gerekir ki; bazı bireyler transseksüel, bazıları eşcinsel olarak doğmaktadır, bu ne bir seçim ne de ebeveynlerinin bilerek yaptıkları bir hatadır, sadece bir farklılıktır. Bir yönelim farklılığıdır. Dolayısıyla, onarım terapileri bir fayda getirmez.

Kimlik karmaşası veya uyumsuzluğu yaşayan bireyler, toplumda, ailede veya sosyal ortamda karşılaştığı bazı tepkiler sonucunda kendini yalnız, dışlanmış ve çaresiz hissedebilir. Bu dönemde alınan yardım kişinin kendisini tanımasına imkan vereceği gibi, aynı zamanda yargılayıcı ve yönlendirici olmayan bir tutum sayesinde kendini daha mutlu ve doğru hissetmesine de yardımcı olacaktır. Bu süreçte tabi ki ailenin tutumunun da etkisi çok önemlidir. Bireylerin yaşadığı zorluklarla sağlıklı bir şekilde bahsedilmezse, ileride onların depresyon ve kaygı bozuklukları yaşamalarına sebep olacağı gibi, aynı zamanda keline zarar verme veya intihar düşüncelerine de neden olabileceği bilinmelidir.

#### **Yorum**

Bir olayda, cinsel duyguların karıştırılması o işin baştan dışlanmasını gerekli kılar. Hekimler aseksüel/cinsiyetsiz olmalıydılar. Adem'in Cennetten atılması, cinsiyeti algılamalarından kaynaklanmaktadır.

e) **Uyku bozuklukları:** uyku yorulma ile oluşacağına göre, yorulmadan, buna zihin yorgunluğu da dahil, mutlaka 5 dakika bile olsa, uyur veya dinlenirim. Uyku bozukluğu elbet olmuştur ve olacaktır, bunu dert etmem.

*Özet olarak uyuyamazsam, kalkıp günlük işimi yaparım.*

#### **Uyku Bozuklukları | Türk Nöroloji Derneği (noroloji.org.tr)<sup>11</sup>**

Uyku günlük yaşamın bir süre için kesintiye uğraması ya da boşa geçen zaman değildir. Zihinsel ve fiziksel sağlığımızı her gün yenilememiz için önemli olan ve yaşamımızın üçte birini kapsayan aktif bir dönemdir. Yaklaşık 85 türde uyku hastalığı vardır. Çoğu yaşam kalitesinin azalmasına ve kişinin sağlığında bozulmaya neden olur. Uyku bozuklukları trafik ve mesleki kazalara neden olabilmesi nedeniyle bir halk sağlığı sorunudur. Bazı uyku bozuklukları uykuya dalma veya sürdürme güçlüğüne yol açar. Diğer uyku bozuklukları gündüz aşırı uykululuğa neden olur. Vücudun biyolojik saati ile ilgili sorunlar kişilerin günün yanlış zamanında uykulu olmasına neden olur. Uykuda yürüme, altını ıslatma, kabuslar ve diğer sorunlar da uykuyu kesintiye uğratabilir. Bazı uyku hastalıkları ise yaşamı tehdit edici boyuttadır.

...

#### **Uykusuzluk**

Uykuya dalma veya sürdürmede güçlük, yani uykusuzluk (insomnia) toplumda her üç kişiden birinde görülen önemli bir sağlık problemidir.

Uykusuzluk her yaşta görülür. İnsanların çoğu bir veya iki gece uykusuzluk çeker, ancak bu durum bazen haftalar, aylar ve hatta yıllarca sürebilir. Uykusuzluk en sık kadınlar ve ileri yaştaki kimselerde görülür.

#### **UYUM BOZUKLUĞUNA BAĞLI UYKUSUZLUK**

Uyum bozukluğuna bağlı uykusuzluk birkaç gece süren uykuya dalma veya sürdürme problemidir. Uyum bozukluğuna bağlı uykusuzluk üç aydan daha kısa sürer. Bu tip bir uykusuzluk genellikle heyecan veya stress altında oluşur. Çocuklar, örneğin, sonbaharda okulların açılmasından hemen önce uykularında çok sık döner ve hareket ederler. Uykusuzluk önemli bir sınavın veya spor aktivitesinin öncesindeki gece ortaya çıkabilir. Erişkinler önemli bir iş toplantısı öncesinde veya bir aile bireyi veya yakın arkadaşı ile bir tartışma sonrasında sıklıkla kötü uyurlar. İnsanlar evlerinden uzakta olduklarında daha kolay uyku

problemine sahip olma eğilimindedirler. Zaman dilimi ötesindeki yolculuklar uyum bozukluğuna bağlı uykusuzluğa neden olabilir. Yatma vaktine yakın bir zamanda yapılan egzersiz (dört saat içinde) veya hastalıklar da bu tip bir uykusuzluğa neden olabilir. Stresli durum sona erdiğinde ya da kişi uyum sağlamaya başladığında uyku normale döner.

### Yorum

Uykusuzluk çeşitli nedenlerden olabilmektedir, duyguların yatışması olmadan uyumak elbette zordur. Bu açıdan sevgi, temelinde, insanlık boyut şarttır. Yapılan eylemlerde değer yaratmak bir uyumanın sağlayıcı etkisidir.

- f) **Kişilik bozuklukları:** eksantrik/paranoid, dramatik/anti sosyal, endişeli/çekingen, bağımlı, takıntılı kişilikler hepimizde vardır, ama hemen toparlanır, kendimize geliriz. Eğitim bu çıkmazdan bizi kurtaran bir boyuttur. Düşünce boyutunda tüm yapıları ele almadan yapılanlar sadece tek düze olacaktır.

*Özet olarak her boyutu düşünmek gerektiğine inanırım.*

### [Kişilik Bozuklukları Belirtileri, Tanı ve Tedavi Yöntemleri \(acibadem.com.tr\)<sup>12</sup>](http://acibadem.com.tr)

#### Genel Tanıtım

**Kişilik bozukluğu** diğer bir adıyla **borderline** hastanın sağlıksız bir düşünme, işleyiş ve davranış tarzına sahip olduğunuz bir tür zihinsel bozukluktur. Kişilik bozukluğu olan bir kişi, durumları ve insanları algılamakta veya ilişkilendirmekte zorlanır. **Kişilik bozukluğu** hastanın ilişkilerinde, sosyal aktivitelerinde, iş ve okulda önemli sorunlara ve sınırlamalara neden olur.

Bazı hastalar, kişilik bozukluğunun olduğunun farkında olamayabilir, çünkü düşünme ve davranış tarzı kendilerine son derece normal gelmektedir. Bu durumda hasta karşılaştığı zorluklar veya olumsuzluklar için başkalarını suçlayabilir.

Kişilik bozuklukları genellikle genç yaşlarda veya yetişkinlik döneminde başlar. Kişilik bozukluğunun birçok türü vardır. Bazı türleri kişinin yaşının ilerlemesiyle birlikte daha az görülmeye başlayabilir.

Kişilik, kim olduğumuzu tanımlamamız için hayati öneme sahiptir. Tutumlar, düşünceler, davranışlar ve ruh halleri de dahil olmak üzere benzersiz özelliklerin bir karışımını ve bu özellikleri diğer insanlarla ve çevremizdeki dünyayla olan ilişkilerimizde nasıl ifade ettiğimizi içerir. Bireyin kişiliğinin bazı özellikleri miras alınır, bazıları ise yaşam olayları ve deneyimleri ile şekillenir. Belirli kişilik özelliklerinin çok katı ve esnek olmaması durumunda bir kişilik bozukluğu gelişebilir.

Kişilik bozukluğu olan insanlar, toplumun normal veya normal olarak gördüklerinden daha farklı bir bakış açısında sahip olurlar. Kişilik bozukluğu olan kişilerde genel olarak zayıflık başa çıkma gibi beceriler sağlıklı ilişkilere oranla çok daha zor olur.

**Kaygı bozukluğu problemi** olan ve kontrol edemediğini bilenlerin aksine kişilik bozukluğu olan insanlar, genellikle bir sorun yaşadıklarının farkında değildir. Kontrol edecek bir şeyleri olduğuna inanmazlar. Kendilerinde bir sorun olduğuna inanmadıkları için kişilik bozukluğu olan insanlar genellikle tedaviye gerek duymazlar.

Kişilik bozuklukları, kendi grubunda yer alan şiddetli zihinsel bozuklukların arasında yaygın olmaktadır. Kişilik bozukluğu madde kullanımı, duyu durum bozuklukları ( depresyon veya bipolar bozukluklar ) ve anksiyete bozuklukları gibi diğer akıl hastalıkları ile birlikte ortaya çıkabilir. Kişilik bozukluklarının çoğu ergenlik döneminde, kişiliğin gelişip olgunlaştığında ortaya çıkar.

### Yorum

Kişiliğin oturması, çocukluktan oluşmakta, zarar ve zulüm dışında müdahale etmemeli, duyguların gelişmesi, bir eğitim yöntemi olmalıdır.

- g) **Şizofreni:** gerçeğe ilintili bağların kopması, duyu ve düşüncelerin de eşlik etmesi, bir bakıma farklı evrende gibi düşünme, algılama ve yaşamadır. Bir fantezi, masal dünyası gibi ele alınırsa hayal alemi olur, ancak ayaklar yere değince ise farklı boyuta ulaşmaktadır.

*Özet olarak hayal görmek güzel ama gerçek veri, kanıtlara dayanmaktadır.*

### [Şizofren nedir? Şizofreni belirtileri nelerdir? \(medicalpark.com.tr\)<sup>13</sup>](http://medicalpark.com.tr)

**Şizofren** bir bireyin davranışlarını, hareketlerini, gerçeği algılayış şeklini ve düşüncelerini çarpıtarak değiştiren, ailesi ve sosyal çevresi ile ilişkilerini bozan psikiyatrik bir hastalıktır. Ciddi ve kronik bir hastalık olan şizofrenide hastalar genellikle arasındaki bağlantısını yitirerek farklı davranışlar sergilemeye, gerçek olmayan olaylara inanmaya ve kişiliklerini değiştirmeye eğilim gösterir. Hayat boyu süren bir hastalıktır ve bu nedenle sürekli olarak tedavi gerektirir. Doğru tedavi ile şizofreni hastalarında hastalık kontrol altına alınabilir. Bu sayede hastalar sağlıklı bir birey olarak yaşamını sürdürebilir, sosyal ilişkilerinde ve iş hayatlarında başarılı olabilir. Tedavi süreci, yapılan en küçük bir ihmalde hastalığın yeniden nüksünü tetikleyebileceğinden büyük bir özen ve hassasiyet gerektirir. Bu nedenle hastalığı kontrol altında bulunan kişiler de düzenli olarak psikiyatrik muayeneden geçirilmeye devam edilmelidir.

Şizofren nedir?

**Şizofreni**, hastaların gerçek ile gerçek dışı olan olguları birbirinden ayırt edememesine yol açan, sağlıklı düşünce akışı, duyu kontrolü ve normal davranışa engel olan ciddi bir beyin hastalığıdır. Çoğu zaman yavaş yavaş gelişim gösterir. Erken teşhis ve tedavi çok önemlidir, ciddi komplikasyonlar gelişmeden hastalığın kontrol altına alınmasını sağlar. Hastalık genel

olarak çarpık düşünceler, halüsinasyonlar, korku ve paranoyalardan oluşur. Medyanın, televizyon dizilerinin ve filmlerin işlediği hikayeler toplumda şizofreni hastalarını saldırgan ve tehlikeli ve benzeri şekilde tanıtsa da aslında durum böyle değildir. Şizofreni hastalarında bölünmüş veya çoklu kişilik durumu yoktur, hastaların büyük bir kısmında şiddet eğilimi söz konusu değildir ve bu hastalar tedavi ile desteklendikleri takdirde toplum içerisinde, arkadaşları ile, aileleriyle veya tek başlarına yaşamlarını devam ettirebilir.

Şizofreni hastalığı alevlenme ve yatışma dönemleri şeklinde seyreden bir hastalık olup diğer birçok psikiyatrik hastalığa oranla hastaların mesleki ve sosyal yaşamlarına ilişkin çok daha fazla olumsuzluk yaratır. Hastalığın alevlenme dönemlerinde gerçek ve gerçek dışı öğelerin birbirinden ayırt edilememesi durumu belirgin şekilde söz konusudur. Bu duruma psikoz adı verilmektedir ve şizofreni en şiddetli psikotik hastalıklardan bir tanesidir. Belirtilerin şiddeti kişiden kişiye ve hastalığın şiddetine göre değişkenlik gösterir. Tedavi ilaçlarının kullanılmaması, alkol veya madde kullanımı, ağır stres gibi faktörler hastalığın şiddetini artıran faktörlerdir.

## Yorum

Bir insanın gerçeği algılayış şeklini ve düşüncelerini çarpıtarak değiştiren, ailesi ve sosyal çevresi ile ilişkilerini bozan durum olduğu için doğrudan bir psikiyatrik hastalık olarak ele alınmalı, tedavi edilmelidir. Bizlerde de bilimsel, kanıta dayalı ve gerçek olmayan boyutlardan kaçınmalı, bu durum dışında olanlara da tedbirli davranmalıyız.

**ÖZET:** Tüm bu duygu boyutlarından sıyrılmak, ancak onların içinde olup, çıkmak ile olasıdır. Bir insanın denize girip ıslanması ile algılaması gerçeklik üzere olabilmektedir.

Tüm bunlar dikkate alındığında eğitim bize detay bilgiyi verir ama algı kazandırması bize bağlıdır.

Bir temizlik için gelen kişi, her boyutta farklı temizlik malzemesi, cihazı, bezi ve solüsyonu kullanmakta olması gerekir. Ruh temizliği de tüm gerekenlerin kullanılması ile olasıdır. Sevgi, insanlık, kardeşlik ve bütünlüğü ile affedebilme boyutu olmalı, bunun için kişiliği geliştirmek, önemlidir.

## Eğitim nedir?

Eğitim budur denilirse, bir kalıp tanımlanmış olur. Kalıp bireyin kendisini sınıfa sokar. Hür olmayı bir bakıma tanımlayarak aklına bir zincir koymuş olmaktadır.

Bırakın konuşsun, fikrini söylesin, bakarız ve irdeleriz.

Dedem 14 yaşında iken bir toplantıya katılmış, Cumhuriyet öncesi geçen bir olay. İstanbul'da Ramazan ayı, belirli görüşlerin konuşulduğu, zamanımızda konferanslar şeklindeki bir yapı imiş. Yaratanın yüceliği konusu irdelenmekte imiş. Son söz yaşı itibarıyla Dedeme vermişler. Dedem, her bir Hoca, bir görüş ifade etti, bunlar belirli kaynakta da sunulmaktadır demiş. Kitaplar getirilmiş ve sıfatları özetlenmiş. Başkan, kısaca her birey başkasının sözünü ifade ettiğini söylüyorsun, senin fikrin ne demiş. Matematikte sonsuzluk kavramı olduğu, sonsuzluk kavramının ölçü ile ifade edilemeyeceği için, tümü bir bakıma anlamını yitirmekte olduğunu vurgulamış. Sonsuzlukta ölçü olmaz demiş. Bunun üzerine Dedem, toplantı başkanı yapılmış.

*Akıl akıldan üstün, fikir fikirden geniş olabilir, bunu söyleyene bakarken, ölçüm yapılmamalıdır.* Ben, öğrencilerimden çok şey öğrenmiş olmuştum. Temel hocalarım ise, prematüreler, onlara baktıkça, tedavi ettikçe çok şeyi onlardan öğrendim, benim hocalarım, eğitimcilerim oldular.

*Bir bilgiyi öğretmenin kulu, kölesi olurumu* ben, prematüreler bana çok şey öğrettiler, ben onlara severekten hekimi olurum demişimdir.

Bilgi sahibi olmak ile, bilginin gücü ile eğitim olmuş kabul edilemez, bilişim sistemi bu durumda en bilgili olandır, en eğitilmiş denilemez. Sevgi ve insanlığa katkı sağlamaz ise anlamı da uygulama olmadan söylenemez. Kanıt dizisinde hiçbir şey görüldüğü kadar basit değildir vurgusu olmaktadır, kanıtlar, veriler ancak bilim üzere olursa anlam ifade eder.

Felsefenin vurgusu olan 5N 1K denilen boyut: Ne, neden, nerede, nasıl, niçin ve kim boyutu önemlidir. Gerekçe ve dayanaklar önemlidir. Sihirbazlar tüm bilimsel olay yaparken, görüntü ise göz boyama olmaktadır. Bu nedenle birey bir konuyu tek düze değil, farklı diğer boyutlar ile irdelemelidir.

Bir prematürenin kalp atımı hızlanmış ise, bu tek düze taşıkardi değil, tüm fizyoloji dengesi içinde bir nokta olarak ele alınmalıdır. Görüntü ile yanılma büyük olasıdır.

## Yabancı Dil Eğitimi

Birçok sınavlarla yabancı dil eğitimi düzeyi tanımlanmaktadır. Bunların çoğu gramatikal uygunluk sınavlarıdır. Bu sınavlardan kendi ana dili olanların başarı şansı düşüktür.

Yabancı dili bilmek, kullanmak ötesinde, esprili konuşmak, argo ve aşağılama değil, mecaz vurgusunu anlamalı, edebi yaklaşımı yapabilmelidir. Sevgi ve sanatsal konuşma denilince, *I love you* demek değil, çok beğendim değil, bilerek, anlayarak, bu yaklaşım yerinde olmuş demek, yorumlamak daha anlamlı, daha lisan hakimiyetidir. Türk olarak Türkçe bir romanı tam her kelimesi anlayabildim denilmez, burada kelimenin etimolojisi ve diğer anlamları da irdelenmelidir. *Eğitim kendini anlama ve bilmedir* denilmesinde kullanılan kelimeler, devrik, vurgu, felsefe yapılarak anlaşılmalıdır.

İnanışlarda kullanılan kelimeler, sıklıkla o toplumun algısına göredir, Abd, Arapça 'da çalışarak değer üretme iken, kendilerince bunun ibadet, bir bakınma tapınma olarak görülmektedir. Kuran<sup>3-4</sup> Maun suresi 107/5-6, ifadesinde onlar yaptıklarında kozalı, gösteriş yapanlar olarak tanımlanmaktadır. Eylem bir insancıl ve sevgi boyut olmalı, ibadetin anlamı burada da isteğe göre farklı yorumlanmaktadır.

İngilizce biliyorum diyen kişi sıklıkla bilmemektedir, yanında etimolojik yaklaşım yapan boyut ile irdeliyorsa, o zaman, anlamsal felsefe yapan kişiye biliyor denilebilir. Birçok tercümenin anlamsız olması nedeniyle, gerçek ana lisanından bakarak konu anlaşılır olmaktadır. Kısaca tercüme kelime olarak değil, anlamsal olması ile yerlilik belirtilebilir. *Sigara içilmez, sigara çay değil ki içilsin, ayrıca danışma/don't danış* vurgusunu yaparım. Kelime farklı anlamda yorumlanmalıdır. Türkçe kelimeler çoklu anlamlandırılabilir. Bir keresinde bir İngiliz, girişte dolaşıyordu, beni görünce information nasıl alabileceğini sordu. Danışmayı gösterdim, lügatten bakmış, orada danışmayın demekte dedi. Orada oturan kişi, sert bakışlı birisi idi, görüntü olarak yaklaşmayın ifadesi vardı. Yabancı dili bilen birisi olduğunu da öğrendim. Gittim sordum, 20 dakikadır dolaştığımı, insan bir sorar dedi. Müdür ile görüşecekmiş, bir kat yukarı çıkması ile sorun çözüldü.

Yabancı dili anlamak için, öncelikle onların içinde olduğu kültürel yapıda algılanmalıdır. Amerika'da yolda geçen 50 yaşlarında olduğunu sandığım birisine merhaba dedim diye, bana bakarak sen nasıl bana *have a good day* diyebilirsin dedi. Hepimiz kardeşiz dedim, İnsan Haklarına göre bu şekilde ama bunu kim tanımlıyor deyince, hekim olduğumu söyledim, o da hemşire imiş, ancak Doğu kaynaklı Türk olduğum için bu size normal ama bizim için anormal demiştir.

Bu tecrübeden sonra, kızımın çalıştığı Üniversite Kampusunda bir büyük gül-havuz etrafında dolaşıyoruz, biz saat yönü, onlar saatin tersi dönüyorlar, ilk sefer, gülümserim, daha sonra karşılaşmada, sırtırım, üçüncüsünde *hello* der, dördüncü de ise biz sizi bir yerden tanıyoruz, çıkaramadık diye durarak, sorarlar. Bir iletişimde sıklıkla dördüncüde ilişki kurarlar, ancak önce insancıl ilgi oluşturmalıdır.

Bir arkadaş, sınavda aynı puan aldığımızı söyleyerek, İngilizceyi Kolej düzeyinde bildiğini söylerdi, yabancı gelince beni çağırırlardı, ne dediklerini anlamadıklarını söylerlerdi. Onlar için tek kelime söylenmesi gerekirken, iyi uyudun mu gibi bir soruya ne cevap vereceklerini bilmediklerini, bu sorunun niye sorulduğunu kavramadıklarını belirtirlerdi. Ancak, odalarında diplomalar, İngilizce sınav sonuçları da asılı idi.

Aklıma eski Sovyet Bloğu ziyaretlerim aklıma geldi. Üst düzeylere gidince, kendilerine verilen tüm diplomaları, taktirleri duvarda görmekte idik. Nedeni sorduğumda, üst makam ile ilişki boyutu önemli olduğu vurgusu verildi. İlk başa gelince de atama kararname konulduğu belirtildi. Ben güçlüyüm, idareci benimle vurgusu önemli imiş. Ben İngilizce biliyorum, sınavdan geçtim vurgu olduğunun farkına vardım.

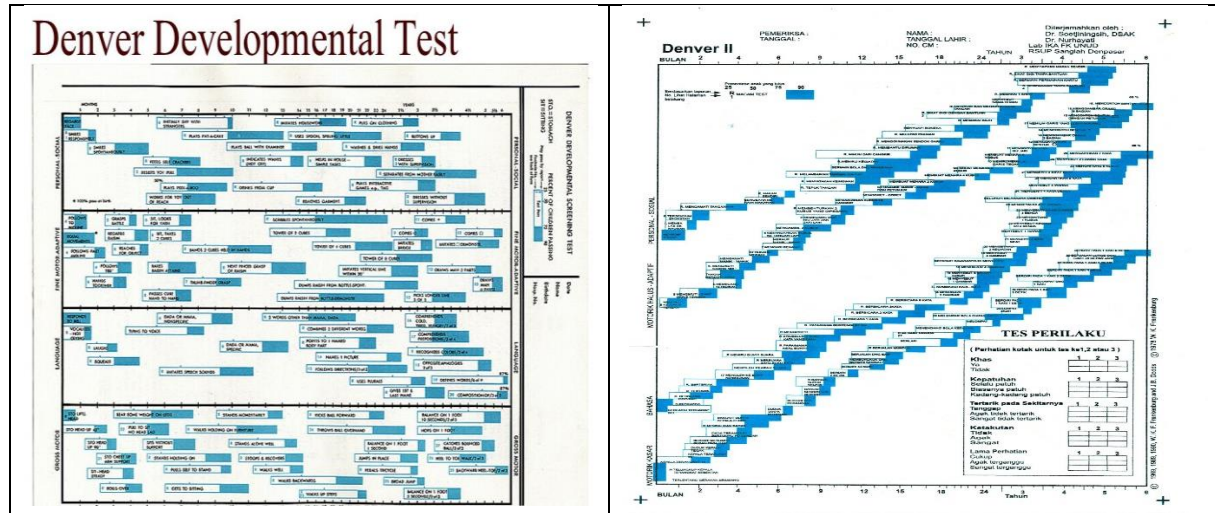
Bir kongrede İngiliz yemeğe çağırdı, ben yediğimi ve yükümü de boşalttığımı ve kahve içeceğimi söyledim. Arkadaşlar ne yükü deyince, bir İngiliz'e tuvaletten geliyorum demedim, bunu buldum dedim. Biz anlamadık ama İngiliz Hoca anladı dediler. Önemli olan karşılıklı anlaşılır olmak olmalıdır.

*Diploma tüm duvarı kaplayabilir, ama gücü diplomalardan alıyorsan, eğitimin zayıf demektir demekteyim.*

## Ölçme

Ölçme çoklu boyutla olmalıdır. Denver Gelişim Testi örnek olarak alındığında, a) Psikososyal, b) Motor, c) Dil, d) Kaba Motor yeteneği ölçülmekte, ancak burada sevgi, insanlık kavramları tanımlanmamaktadır. Bu ölçümün beğenilen tarafı, gözlenme alt (%25), üst (%90) değerleri ile %75 olması ile beklenti oluşmasını öngörmesidir. Kısaca yaptı, yapmadı boyutunda olmamasıdır.

### Denver Gelişim testinin eski ve yeni uyarlanmış yapısı



**Şekil 1:** Denver Gelişim Testi, I ve II

Bunlar gelişimi ölçmekte, eğitim boyutunu netleştirmemektedir.

## Son Söz

Eğitim felsefesine bakarken, belirli bir kalıp ve internet görüşleri değil, bireysel olarak fikirlerimi, bağımsız olarak yazdığımı belirtmek için bu giriş yapılmıştır.

Temelde vurgular ise farklı değildir, sevgi ile insanlıkta olmak, bireyin kendisini algılaması, benliğinin farkında olarak, etik ilkelerde, insan olarak yürümesidir, devamlı gelişmesi, değişmesi, ilerlemesidir.

Tüm verileri düşünmek için zihni ve şahsi faktörleri dışlamak, aynı zamanda kalıp ve öngörülerini de dışarı almak gerekir, boş olarak ele alınmalıdır, ancak bilim üzere olunmalıdır. Yaratılışa uygun olmayan, doğa yasaları dışında bir durumun oluşmayacağı algılanmalı, bilgi ve beceri açığı eğitim ile tamamlanmalı, bu nedenle ömür boyu eğitime devam edilmelidir.

Daha önce sunulan örneğe vurgu yaparak, önemli olan yaş değil, fikirleri sunan kişiye bakılmalı derim. Çocukların bazı sorularını cevaplamak değil, algılamak önemlidir. Tsunami faciasında bir 7 yaşındaki çocuk hocamız deniz çekilince anlatmıştı, bir sel gibi deniz gelir demişti diyor, Kaliforniya da Fay kırılması beklenildiği için ders olarak anlatılmış, bunun üzerine ailesi haber vererek yukarı çıkarak 700 kişinin kurtulmasını sağlamışlar haberini öğrenince, çocuğu dinleyen bu aile ve kişileri kutlarım dedim. Niye diye soranlara, Alpler 'de ilk vagona bir trende yangın çıkıyor, elektrikli ocaktan kaynaklanıyor, tren bir tünelde kalıyor, her birey yukarı çıkıyor. 12 yaşındaki bir çocuk ateşe doğru gidelim, yukarı duman ve karbon monoksit zehirler diyor. 20 kişi dinliyor, yüzlercesi ölüyor. Çocuk söylüyorsa doğrudur, buna dikkate alınmalıdır. Bir hikâyede kral çıplak diyen çocuktur. Söylenenleri toplar, kim söyledi diye bakmaz, bunları özetler ve bir karara varır, somut kısa detaylı değildir. Bilim ve gerçek genellikle basittir.

## Kaynaklar

- 1) Türk Ceza Kanunu, [www.mevzuat.com](http://www.mevzuat.com)
- 2) Anayasa, [www.mevzuat.com](http://www.mevzuat.com)
- 3) Kuran: Kur'anı Kerim çözümü, [www.ahmedhulusi.org](http://www.ahmedhulusi.org). 2008.
- 4) Kuran, Türkçe: Y. N. ÖZTÜRK, Kur'anı Kerim Meali. [www.yeniboyut.com/meal.asp](http://www.yeniboyut.com/meal.asp).
- 5) [Duygudurum Bozukluğu- Medicana Sağlık Grubu](#)
- 6) [Zihnimizin yarattığı hastalıklar: Psikosomatik bozukluklar- Aysel Keskin, Uplifers](#)
- 7) [Affetmek, Anksiyete, Stres, Panik ve Depresyon- The Global Forgiveness Initiative](#)
- 8) Türk Dil Kurumu, [www.tdk](http://www.tdk)
- 9) Türk Ticaret Kanunu, [www.mevzuat.com](http://www.mevzuat.com)
- 10) [Cinsel Kimlik Bozukluğu Ankara- Uzm. Psikolog Yasemin Aker](#)
- 11) [Uyku Bozuklukları | Türk Nöroloji Derneği \(noroloji.org.tr\)](#)
- 12) [Kişilik Bozuklukları Belirtileri, Tanı ve Tedavi Yöntemleri \(acibadem.com.tr\)](#)
- 13) [Şizofren nedir? Şizofreni belirtileri nelerdir? \(medicalpark.com.tr\)](#)